

NAROČNINA:
Za Italijo: polletna 300 lir —
letna 500 lir — Za inozemstvo:
polletna 600 lir — letna 1000 lir
— Oglasi po dogovoru.
Posamezna številka 25 lir

MATAJUR
GLASILO BENEŠKIH SLOVENCEV

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Videm, Via G. Mazzini št. 10/I.
Tel. 33-46 — Poštni predal (Ca-
sella postale) Videm 186. —
Poštni čekovni račun (Conto
corr. post.): Videm, št. 24/7418.

Leto VII. — Štev. 11 (133)

UDINE, 1. - 15. JUNIJA 1956

Izhaja vsakih 15 dni

Po volitvah

Volitve v občinske in pokrajinske zastop-
se so za nami. Po naših vaseh so utihnili
zvoci, končana so šumna zborovanja,
možaki se ne zbirajo več okrog ko-
zarca vina, da bi se pripravili in delali
stave, kdo bo pri volitvah prišel skozi?
Prišel pa je čas obračuna. Kdor bere
italijansko časopisje, bo čudoma ugoto-
vil, kako prav vse stranke pojejo in sla-
vijo vsaka svojo zmago. Nobeden — tak-
šen je vtis braleca — ni propadel, vsi so
zmagali. Pustimo vsakemu svoje veselje.
Saj je to kot pri kartah: tisti, ki izgubi,
se tolaži, da bi partijo dobil, če bi asa
brehitro ne vrget — in podobno.

italijanskih takozvanih naprednih kandi-
datov, češ da smo mi umetno postavili in
za lase privlekli na dan »slovensko manj-
šinsko vprašanje« v Benečiji. O ne, ob-
stojalo je že davno prej predno so agitirali
pri nas taki možje.
Razen naše besede je pa prodrla na plan
tudi zrelost in zavednost naših ljudi, če-
prav še ne povsod. Dolga leta palic in ba-
tin so zlomila v marsikaterih prsih pogum
in zavednost. Kdor pa je prejšnje
dni le malo psihološko opazoval naše Be-
nečane, je spoznal njih drugo plat. Za-
vedli so se, da na podlagi demokratičnih
postav v republiki smejo in celo morajo
terjati svoje pravice. Otrseli so se strahu,
ki jih je vklepal kot caklva na nogah in

NA POVABILO SOVJETSKE VLADE

Josip Broz - Tito odpotoval v Moskvo

Predsednik Federativne ljudske repu-
blike Jugoslavije Josip Broz-Tito je 31.
maja opolnoči odpotoval na uradni obisk
v Sovjetsko zvezo. Predsednik jugoslovans-
ke republike, njegova soproga Jovanka
Broz, podpredsednik Zveznega izvršnega
sveta Edvard Kardelj s soprogo, državni
sekretar za zunanje zadeve Koča Popović
s soprogo, Milajko Todorovič, Jakov Bla-
žević, Jože Vilfan in drugi člani spre-
mstva bodo ostali v Sovjetski zvezi tri ted-
ne na vabilo prezidija vrhovnega sovjeta
in Sovjetske vlade.
Pred svojim odhodom je maršal Tito

dopisniku TASS izjavil, da odhaja na
obisk SZ skupno s svojimi sodelavci z
veseljem, ker je prepričan, da bodo imeli
s sovjetskimi voditelji možnost vsestrans-
ko izmenjati misli o problemih, ki zani-
majo obe državi in o problemih mednar-
odnega značaja.

Jugoslovanski predstavniki so prispeli
v Moskvo v soboto popoldne, kjer se
je več stotisočev ljudi zbralo na poti ob
železniški postaji, na kateri so maršala
Tito pozdravili najvišji državni, partijski
in vojaški voditelji Sovjetske zveze, med
njimi Vorosilov, Bulganin, Mikojan, Hru-
ščev, do rezidence dvorca Spiridonovke.
Prebivalci Moskve so postavili na cestah
transparente v srbohrvaščini in ruščini,
v katerih so izrekli dobrodošlico visoke-
mu gostu in njegovim sodelavcem.

V soboto večer je maršal Tito obiskal
predsednika prezidija Vrhovnega sovjeta
Vorosilova, s katerim se je zadržal v eno-
urnem razgovoru. Med svojim bivanjem,
ki bo trajalo do 23. junija, bo predsednik
jugoslovanske republike imel še več raz-
govorov z najvidnejšimi osebnostmi Sov-
jetske zveze, 19. junija pa bo imel skupaj
z Hruščevom govor na stadionu Dinama
v Moskvi, kjer se bodo zbrali tisoči Mo-
skovčanov. V nedeljo so si jugoslovanski
gostje ogledali tudi Leninov mavzolej,
Kremelj, stalno kmetijsko razstavo v
Moskvi itd. Med svojim bivanjem v pri-
jateljski državi bo jugoslovanski ministr-
ski predsednik obiskal tudi Leningrad,
več hidrocentral, kolhozov, nekaj dni pa
se bo zadržal tudi v znanem letovišču So-
či ob Črnem morju.

Najuglednejši francoski, angleški in
drugi časopisi so ob tej priliki objavili
članke v katerih opisujejo velik pomen
obiska predsednika FLRJ v Moskvi. Med
drugim povzemajo, da bodo razgovori
daljnosežnega pomena za stabilizacijo mi-
ru v svetu in da bodo odločno vplivali tu-
di na rešitev številnih perečih vprašanj
v Evropi.

Prireditve gojencev Dijaškega doma v Gorici

Poleg Goričanov so sodelovali tudi beneški Slovenci

Gojenci Dijaškega doma v Gorici so
pripravili v sredo popoldne v prosvetni
dvorani zaključno prireditve, katere se
je udeležilo izredno veliko občinstva, med
katerim so bili profesorji vseh treh sred-
njih šol skupno z g. ravnateljema Rožičem
in Pavšičem. Prav tako so se prire-
ditve udeležili člani odbora Dijaške Ma-
tice.

goriče s folklornimi plesi v narodnih no-
šah. Nastop je vzbudil med gledalci veli-
ko navdušenje zaradi izredno dobro na-
učnih plesov, za kar gre zasluga Olgi
Gorjupovi iz Trsta.

Plesalci so zaplesali vojvodinski ples
»Ej, Bože sek«, Venček narodnih plesov
in za konec še tipični srbski ples Srbo.

Pri vseh plesih so nastopajoči želi velik
uspeh in so morali na splošno željo ples
Srbo še enkrat ponoviti.

Za konec so gojenci Jožef Jarc, Roman
Tomasino, Ivan Tomazetič, Viljem Černo,
Ivan Ferletič, Ernest Devetak, Remo Čer-
netič in Jožef Vidmar zaigrali Ribičičevo
enodejansko Cudodelna srajca.

Kako si pomagajmo?

Obsežen program je bil sestavljen iz
deklamacij, petja in plesov, za zaključek
pa je skupina gojencev zaigrala tudi krat-
ko igrico.
V uvodu je Anica Grilanc prikazala na-
loge dijakov ter omenila, da so pogosto-
krat prišli navzkriž z redom v domu zara-
di svoje mladostne živahne narave. Za-
hvalila se je vzgojiteljem za trud, ki so
ga vložili, da bi bili učni uspehi čim-
boljši.

Večkrat se bere, sliši, pa tudi na lastne
oči vidimo, kako slabe so gospodarske
razmere v Beneški Sloveniji. V severnem
delu naše dežele Visi svet po večini na
strmih bregovih ali pa se nahaja v prod-
natih dolinah. Tudi zemljiško-posestne
razmere so zelo neugodne; po večini ima-
mo malo, skoraj baltarsko posest in še
to razkosano na dasti malih in odročnih
delcev. Potemtakem se razume, da je naš
njivski pridelek, nekaj fižola, krompirja,
zelja, skromen; da preskromen, da bi
zadostoval za vse potrebe in prehrani-
družine. Zato pa je veljala pri nas stara
pesem: popotno palico v roke in hajdi v
svet za kruhom!

Ženih v zadrugi. Potem pride na vrsto iz-
boljšanje hlevov, selekcijoniranje dobrih
pasem in končno skrb za racionalno vno-
včenje ter za umno predelavo v mlečne
izdelke.

Takih teorij smo že dostikrat slišali,
kajne? Toda malo smo še slišali, da bi se
kje v nedeljo popoldne, pa tudi če v oštar-
iji, zbralo vsaj pet pametnih mož in bi
sklenili: začnimo!

Koliko zaslužka bi prišlo v naše hiše,
koliko ljudi bi dobilo kruha doma in ne
po svetu. Star, a vedno resničen prego-
vor pravi: Pomagaj si sam in Bog ti bo
pomagal. Premišljajmo malo o njem in
pljunimo v roke!

Sledila je prva deklamacija Marijana
Lavrenčiča in Pavla Mavrenčiča. Dekla-
mirala sta županičovo Ciciban poslušna
očetovo uro. Božidar Petarin je deklamir-
al Grudnov Prihod, Jožef Jarc pa Grud-
novo Slovensko zemljo.
Sporod je poživil nastop dveh zborov
gojencev in gojenk Dijaškega doma, ki ju
vodi prof. Sever. Najprej je zbor mlado-
letnikov in otrok zapel Adamičovo Koro-
škim fantom. Vomečvo Na Gorenjskem
je fletno. Kramolčevo Jaz bi rad cegajnar
bil ter Tomčevi Lučno in Vigred in Od
Ribnice do Rakitnice.

Vprašajmo se ali bi se ne dalo na kak-
šen način od pomoči tej gospodarski be-
di? O, da, prav gotovo se bi mogle razme-
re spremeniti, saj je sama vlada že to
resnično sprevidela, ko je naredila načrt
— žal, za enkrat le načrt — za izboljša-
nje (bonifikacijo) naših zemljišč.

DOPIS IZLETNIKA

Zapuščene gorske vasi v Prapotnem

V drugem delu pa je pel mešani zbor
Flajšmanov Triglav, Hubadovo Prišla
je miška, Hubadov Potrkan ples in goriške-
ga rojaka Jožka Jakončiča pesem Mlatiči.
Pesem Mlatiči je izredno krepka pesem
ter posnema ropot cepcev med mlačvo.
Zapeta je bila dobro in občuteno. Prof.
Sever, ki je pred časom pregledoval kom-
pozicije, ki jih je pokojnik zapustil, je pe-
sem sklenil vnesti v program. Tako smo
lahko prvič slišali skladbo našega rojaka,
za katerega veliko Goričanov ni vedelo,
da se je poleg svojega poklica ukvarjal
tudi s komponiranjem.

Pa to ni edina pot. So še druga, ki nas
lahko pripeljejo do uspehov. Pri tem mi-
slimo predvsem na samopod v skupnosti.
Dostikrat čuješ tarnanje, kako je slabo,
če pa kaj novega svetuješ, dobiš odgovor:
»Eh, kaj, tako je delal rajni oče, bom pa
še jaz.« Taka obupanost v usodo nikakor
ni na mestu. Le malo pomislimo.

Pred dnevi smo prejeli dopis od nekega
Videmčana, ki je šel na izlet v Beneško
Slovenijo in ga tu v celoti objavljamo,
ker dobro opisuje razmere v slovenski va-
si Oborče.

Mesec maj privablja marsikatero me-
ščana, ki tiči sedem ur dnevno v zatohli
pisarni, v prosto naravo, da se tam nau-
čije svežega zraka. Bil je soparen dan in
zato je bil izlet še toliko bolj zaželen. Za-
jahal sem »lambretto in odbrnel iz Vid-
ma proti Čedadu. Tu mi šine v glavo mi-
sel, da bi šel v dolino Idrijce in potem na
Staro goro.

Občinske uprave, sedanja kakor tudi prej-
šnje, čeravno so bile v rokah demokr-
stjanov, niso skrbele, da bi razvile pro-
met na romarsko božjo pot na Staro go-
ro v tej smeri in zato je cesta propadla.
»Sedaja je nadaljevala vse bo morebiti kaj
spremenilo, kakor veste, so na volitvah
zmagali socialdemokratje in ti bono si-
gurno več skrbeli tudi za naše gorske
vase.«

Vas Oborče šteje 22 hiš in ima približno
100 prebivalcev. Zemlja je zelo pusta, če
ne dežuje 15 dni so vsi pridełki uničeni.
Večina mož se bori za vsakdanji kruh v
inozemstvu in dosti se jih je že vrnilo
domov zaradi bolezni. Vas je sto odstot-
no slovenska, kajti semkaj se ni priselil
noben tujec in zato govore še danes prav
dobro slovensko narečje. Tudi otroci go-
vore slovenski med seboj in s starši, ita-
lijanskega jezika se za silo nauče le v
šoli. Trgovine nimajo nobene v vasi in
zato so primorani hoditi nakupovat vsak-
danje življenjske potrebščine v Podresko,
kjer je mala trgovinica ali pa v Prapot-
no, ki je oddaljeno dve uri hoda. Najbolj
živo se mi je pa vtisnila v spomin šola.
Če ne bi videl napisa, sploh ne bi vedel,
da je to šolsko poslopje. Za šolo v Obor-
či služi mala raztrgana bajta, brez dimni-
ka, oziroma dimnik je napeljan skozi
okno in privezan z vrojico.

Kjerkoli sem se ustavil, povsod so lju-
dje tarnali o zapuščeni gorskih sloven-
skih vasi. Vsi pa upajo, da se bo sedaj
vse spremenilo, saj so že glasove inakim
ljudem od katerih pričakujejo, da bodo
dobri upravniki in da jih ne bodo prez-
rali.

Med enim in drugim nastop pevskih
zborov je Rozana Marinič deklamirala A-
škerčovo Svetinjo, Lilijana Bonini Ašker-
čovo Slovensko legendo, Marija Lavren-
čič Zupančičevo Starec misli, Sonja Per-
tot Zupančičevo Moje barke, Aleš Gruden
pa Grudnovo Iz rabskih pesmi.

Ni naših krajih j ena kmetijskih pa-
nog, ki bi se lahko lala še lepo urediti in
izrabiti. Ta je — divnorejca. Pri nas je
še precej pašnikov in planin. Dejstvo je
tudi, da je večših mukalo v hlevih več
živičet kot danes. Potem se je pa vse
zanemarilo. To se mora dvigniti. Treba bi
bilo v par vaseh, primerno preudarjeno
kje, ustanoviti živinorejske zadruge, ki bi
jih upravljali naši ljudje sami. Čim bi se
te ustanovile, bi same po sebi prišle na
vrsto tudi zadržne mlekarne. Teh smo
pa najbolj potrebn. Seveda bi morali naj-
prej poskrbeti za strokovno podkovane
ljudi s kmetijskimi in mlekarškimi šola-
mi ali vsaj z večernimi tečaji.

Vožnja je bila do Prapotnega dokaj
prijetna, a ko sem zapustil vas in se po-
dal proti Podresci se mi je zaradi velikih
kotanj na cesti začelo pošteno kolcati in
sem odskakoval na sedežu kakor žoga.
Zavil sem po cesti, ki vodi v Oborče, in
tu se je pričela prava kalvarija. Cesta je
tu namreč v tako obupnem stanju, da ni
bilo mogoče voziti po njej z lahkim vozil-
om in zato sem moral riniti »lambretto«
in si pošteno brisati znojno čelo. Kakor
glave debelo kamenje pokriva cesto in tu
in tam je cesta še ovirana zaradi plazov.
Po dobri pol uri naporne poti sem pri-
spjel v Oborče in tu sem obstal, ker je bi-
la pot čedalje slabša. Povprašal sem vsi-
koga otročad za gostilno in sem zavil tja.

»Buoh se usmil, kako ste pa paršli z
lambretto do tlea me je pozdravila krč-
marica. Iz njenega pripovedovanja sem
izvedel, da semkaj zaide malokateri člo-
vek s prometnimi eredstvi, kdajjo ie pešci
na Staro goro. Povedala je tudi, da je bi-
la cesta zgrajena med prvo svetovno voj-
no in potem je ni nihče več popravljali.

Nova ureditev obmejnegu prometa

Jugoslovansko - italijanska mešana ko-
misija je v Vidmu zaključila svoje četrto
zasedanje. Razgovori so trajali dva dni;
botaekali so v medsebojnem razumevanju.
Rešena so bila vsa vprašanja v pretresu.
Komisija se bo prihodnjič sestala v Ljub-
ljani. Dr. Fabian, ki načeljuje italijanski
komisiji, je novinarjem izjavil, da je
predstavljajal najvažnejše vprašanje pre-
nos živil čez mejo. V carinskih uradih bo
izpostavljen seznam stvari, ki se smejo
prenesti: širokogrudno pa bodo pregledo-
vali živila, namenjena bolnikom. Glede
valute so se sporazumeli, da bo dovoljen

prenos 3.500 din iz Jugoslavije in 7.000 iz
Italije.

V tem zasedanju je bilo določeno, da se
lahko prenese čez mejo naslednja živila:
1 kilogram kruha, pol kilograma mesa ali
rib, 400 gramov mesnih izdelkov, 250 gr.
masla ali sira, 1 kg in pol sadja ali zele-
njave, 200 gr. slaščič ali čokolade, 50 gr.
kave, 6 jajc, 1 liter vina, 2 decilitra žga-
nja, 500 gr. testenin, riža ali ječmena.

Do sedaj je bilo izdanih na obeh po-
dročjih skupno 145.000 propustnic. V pr-
vem tromesečju letos pa je prešlo mejo v
obeh smereh približno 600 tisoč oseb.

SV. LENART

KAPLJICA V MORJE

V preteklosti smo na obširno pisali o veliki gospodarski krizi, ki je nastala zaradi podržja tovarne cementa v Sv. Lenartu. Sprva smo upali, da bodo oblasti na številne prošnje in proteste poskrbele tem brezposelnim delavcem kakšno drugo zaposlitev, da si bodo mogli zaslužiti vsakdanji kruh, a zvedeli smo, da je te dni videmska prefektura odgovorila z 200.000 lirami. Ko bodo razdelili to vsoto med številne brezposelne, bo seveda prišlo na vsakega brezposelnega zelo malo — kapljica v morje — nikjer se ne bo nič poznalo. Ljudje se prav gotovo ne bodo zadovoljili s tistimi parimi lirami — hočejo dela, da bodo mogli živeti.

GRMEK

GRADNJA POKOPALIŠČA V LESI

Pred dnevi so pričeli graditi v Lesi novo pokopališče. To delo je bilo zelo potrebno, kajti sedaj nosijo pokopavat mrličev v Hlodič, ki je po precej oddaljen od vasi. Pokopališče v Hlodiču je postalo pa tudi pretesno in zato so morali vedno prekopavati še neiztrohnjene grobove, kar seveda ne odgovarja higijenskim predpisom.

Za gradnjo tega pokopališča so ustanovili delovni center, ki bo zaposlil nekaj domačih brezposelnih. Predvidevajo, da bodo celotni stroški znašali približno 3 milijone lir.

PAZITE NA OTROKE!

V poletnem času puste starši dostikrat svoje male otroke doma, ko gredo na polje. Če so brez nadzorstva pride lahko do hudih nesreč, kajti otroci so otroci, ne vedo kaj je prav in kaj ne.

Pred dnevi se je hudo poparil z vrelo vodo šestletni Ruk Viktor iz Grmeka in se bo moral zdraviti najmanj mesec dni. Nesreča pride, ko jo najmanj pričakujete, zato pazite na svoje otroke.

Zmaga socialdemokratov v občini Prapотно

V občini Sv. Lenart je KD zmagala somo s 35 glasov razlike

V občini Prapотно, ki meji na goriško pokrajino in na Jugoslovanska Brda, je leva opozicija, ki je nastopila pod znakom PSDI (Italijanska socialdemokratska stranka), premagala listo krščanske demokracije. Novi občinski svet bo sestavljen iz 11 socialističnih svetovalcev in 4 demokristjanov.

Uspeh socialdemokratov v občini Prapотно je izredno velikega pomena, ker je s tem prenehal monopol, ki ga je imela krščanska demokracija nad občinskimi upravami v vsej Beneški Sloveniji. Uspeh v Prapottonem je toliko pomembnejši, ker si je enotna socialistična lista postavila med drugim za cilj narodno pomiritev, ki je tako velike važnosti za obmejne kraje, kjer je ljudem dveh narodnosti usojeno skupno živeti.

V občini Sv. Lenart pa je KD dobila 518 glasov, skupna leva opozicija s klasom za volilni znak pa 483 glasov. V tej občini je torej KD zmagala samo s 35 glasovi razlike.

PODBONESEC

CESTA ZAPOTOK - KALA

Na zadnjem zasedanju občinskega sveta so sklenili, da bodo ustanovili delovni center, ki bo dogradil del ceste med Zapotokom in Kalo. Ta del ceste je dolg 350 metrov in stroški za to gradnjo bodo znašali 2 milijona in pol lir.

SV. PETER SLOVENOV

SLABA CESTA V PETJAHU

Promet, ki se vrši skozi našo vas je vsak dan večji. Ugotovili so, da vozi zadnje čase več kot 30 težkih tovornih avtomobilov dnevno in zaradi tega se je cesta ponekod zelo znižala, ker nima prave podlage. Ni

Gorica brani svoje pravice

Dne 22. maja je bilo v Gorici od 15. do 19. ure splošna stavka v znak protesta proti namenu ministra pravosodja Mora, da bi sodišči (preturi) v Gradežu in Trzbiču odcepil od goriškega tribunala ter jih priključil k tržaškemu. Goričani so videli v tem prvo potezo, da bi se goriška pokrajina razcepila in njeni kosi priključili Trstu oziroma Vidmu. V Gorici so takoj ustanovili agitacijski odbor, ki mu je stopil na čelo socialistni demokrat odvetnik dr. Devetag. Proti nameravanemu ukrepu je vstala tudi odvetniška zbornica. Na trgu Ginnastica je na velikem zborovanju spregovoril dr. Devetag in odločno protestiral proti nameravanemu razkosanju goriške pokrajine. Že tako hočejo z različnimi drugimi ukrepi oslabil

Novoizvoljeni občinski svetovalci

Prinašamo seznam novoizvoljenih občinskih svetovalcev v čisto slovenskih vaseh Beneške Slovenije

OBCINA DREKA

Tomazetič Evgen iz Klobučarjev; Cicigoj Humbert iz Dolenje Dreke; Cuodar Lenart iz Cuodra; Cicigoj Jožef iz Laz; Jurman Jožef iz Prapotnice; Krajnik Jožef iz Ocnega Brda; Namor Jožef iz Krasa; Trinko Jožef iz Trinka; Tomazetič Ivan iz Obenij; Cuodar Alojz iz Pačuha; Zufferli Paskval iz Dolenje Dreke; Trinko Anton iz Obenij; Floreančič Damian iz Obrank; Cicigoj Jožef iz Laz; Trušnjak Ivan iz Trušnjega.

OBCINA GRMEK

Pavletič Anton iz Zverinca; Klodič Jožef iz Hlodiča; Zufferli Ivan iz Seucá; Kanalac Darilo iz Platca; Luscak Jožef iz Grmeka; Feletič Anton iz Hlodiča; Garjup Jožef iz Grmeka; Floreančič Rafael iz Sevcá; Gus Peter iz Hlodiča; Vogrič Emil iz Grmeka; Vogrič Ivan iz Topolovega; Vogrič Rihard iz Topolovega; Preden Izidor iz Gorenjega Brda; Zdravilič Ernest iz Hlodiča; Dreosti Jožef iz Topolovega.

OBCINA POBBONESEC

Dorboló Avguštin iz Špinjona; Tardarossa Emilio iz Ojjana; Puller Alojz iz

Bjač; Špekonda Roman iz Tarčeta; Gusola Bruno iz Cicigol; Birtič Gino iz Podbonesca; Blazutič Dino iz Podbonesca; Špekonda Jožef iz Špehonj; Domenis Marko iz Gorenjega Ronca; Sturam Ignacij iz Gorenjega Ronca; Zorza Valentin iz Gorenjega Mrina; Juretič Guido iz Gorenjega Mrina; Cenčić Bazilij iz Črnege vrha; Cenčić Marcello iz Črnege vrha; Gujon Natale iz Kal; Kvala (Qualla) Elio iz Gorenje vasi; Birtič Ivan iz Dolenjega Ronca; Domenis Jožef iz Dolenjega Ronca; Dorboló Alojz iz Tarčeta; Floram Mario iz Ojjana.

OBCINA SREDNJE

Simončič Anton iz Prešerja; Bordon Ivan iz Dolenjega Trbilja; Hvalica Franc iz Sredenj; Černetič Anton iz Černetičev; Postregna Ivan iz Podsrednjega; Florjančič Ivan iz Gorenjega Trbilja; Dugero Jožef iz Dug; Drekonja Jožef iz Gnidovce; Florjančič Ivan iz Oblice; Vogrič Ivan iz Oblice; Bukovac Anton iz Podgore; Dugaro Jožef iz Gorenjega Trbilja; Krizetič Mario iz Vrha; Hvalica Mario iz Sredenj; Jerončič Modesto iz Prešerja.

OBCINA SOVODNJE

Vogrič Ivan iz Sovodnj; Pagon Ivan iz Sovodnj; Blazutič Marcello iz Sovodnj; Petričič Jožef iz Trémuna; Bernjak Peter iz Čeplatišč; Trinko Jožef iz Čeplatišč; Mašera Gino iz Mašer; Podorješčak Marcello iz Matajurja; Kudrič Pio iz Matajurja; Zuanella Mario iz Matajurja; Polavšček Brunone iz Čeplatišč; Loščak Jožef iz Mašer; Trinko Matija iz Čeplatišč; Dus Bazilij iz Mašer; Čendau Avguštin iz Mašer.

OBCINA SV. LENART

Adami Ruggero iz Gorenjega Mrina; Makorič Pio iz Sv. Lenarta; Durjavič Alojz iz Sv. Lenarta; Salamant Alojz iz Dolenjega; Rukin iz Hrastovja; Fanti Gisherto iz Gorenje Mjerse; Terliker Ermenegildo iz Jajnika; Oviscak Peter iz Poštaka; Rutar Edvard iz Jesic; Bledič Franc iz Jesenj; Hvalica Alojz iz Kravarja; Chiuch Valentin iz Utane; Tomazetič Jožef iz Grobje; Bernardino Anton iz Dolenje Mjerse; Kravanja Jožef iz Kraverja.

OBCINA REZIJA

Piellich Marcellino; Quaglia Odorik; Letič Enzo; Chinese Alojz; Micelli Anton; Chinese Ivan; Di Lenardo Ivan; Maddotto Virgilio; Di Lenardo Anton; Maddotto Galdino; Naida Peter; Cossatti Ivan; Maddotto Renato; Pugnetti Alojz; Di Battista Peter; Negro Jožef; Di Lenardo Alojz; Clemente Anton; Tosoni Felcito, Coppetti Rihard.

OBCINA TIPANA

Kos Valentin iz Tipane; Cuffolo Angel iz Platišč; Curir Jožef iz Viskorše; Debellis Ivan iz Debeležev; Pacchini Jožef iz Tipane; Filipič Alojz iz Viskorše; Filipič Natale iz Prosnida; Miscoria Jožef iz Prosnida; Noacco Viktor iz Tipane; Sedola Alojz iz Platišč; Simic Lenart iz Prosnida; Tomasino Elio iz Krnahta; Bombardir Benjamin iz Prosnida; Melissa Raffaele iz Prosnida; Miscoria Evgen iz Prosnida.

OBCINA PRAPOTNO

Napoli Alfonso iz Podarskij; Kovačevšek Jožef iz Brda; Znidarčič Bruno iz Kovačevce; Magnan Angel iz Kladreč; Lesica Anton iz Oborč; Medves Armando iz Čale; Petruša Rino iz Ibane; Marinič Silvio iz Prapotnega; Marinič Lucijan iz Prapotnega; Sant Livio iz Kraoreta; Rieppi Anton iz Prapotnega; Petruša Alojz iz Prapotnega; Niemiz Ivan iz Ibane; Breščak Anton iz Bordona; Cosson Lino iz Košonov.

SREDNJE

NOV GROB V TUJINI

Zvedeli smo, da je pred nedavnim umrl v daljnji Ameriki v Chicagu Qualizza Jožef, star nad 70 let, ki je šel tja na delo pred kakimi 40 leti. Mož je vse svoje življenje posvetil trdemu delu in je upal, da bo prišel uživati svoja stara leta domov v Srednje. Ta želja se mu pa ni izpolnila, zaprl je svoje trudne oči daleč v tujini

brez svojcev. Sorodnikom pokojnega Qualizza izrekamo naše sožalje.

TIPANA

NESREČA PRI DELU

Medtem ko e tlačil seno, se je 40 letni Sedola Zvan iz Platišč zelo močno udaril v roko z nekim železnim kaveljnom. Zdraviti se bo moral 15 dni, če ne nastopijo komplikacije.

Upravne pokrajinske volitve v Beneški Sloveniji v številkah

(Podatke jezikovno mešanih občin Tavorjana, Fojda, Ahten, Neme in Gorjani bomo objavili prihodnjic)

Table with 7 columns: M.I.S., K.P.I. P.S.I., P.S.D.I., P.L.I., D.C., P.N.M. and rows for various municipalities like DREKA, BRDO, GRMEK, etc.

FOJDA

TELEFON V CENEBOLE

Pretekli teden so napeljali javni telefon v Ceneboli, ki je bila še brez njega. Telefonsko kabino so nastanili v prostorih CRAL, da bo vsem vedno pri rokah.

Autobusni vozni red Videm - Čedad - Stara gora

Za poletni čas so postavili nov avto-busni vozni red za progo Videm - Čedad - Stara gora, ki je sledeči:

Ob delavnikih: odhod iz Vidma (Piazza Venerio) 8,40; iz Remanzacca (glavni trg) 8,50; iz Cedada (pred stolno cerkvijo) 9; iz Carrarie 9,05; prihod na Staro goro 9,30. Odhod iz Stare gore ob 16. in prihod v Videm ob 16,45.

Ob nedeljah in praznikih: odhod iz Vidma 6,05 in 8,05; iz Remanzacca 6,15 in 8,15; iz Cedada 6,25 in 8,25; iz Carrarie 6,30 in 8,30; prihod na Staro goro ob 7. in 9. Odhod iz Stare gore ob 8,15 in 12,05, prihod v Videm ob 8. in 12,50.

Odhod iz Cedada proti Stari gori ob 7,30 in 10,25; iz Carrarie ob 7,35 in 10,30; prihod na Staro goro ob 8. in 11. Odhod iz Stare gore ob 9,30 in 13,40; prihod v Čedad ob 9,55 in 14,05.

za naše mlade bralce

PREŽIHOV VORANC:

Solzice

Na koncu našega polja je bila grda, temna globača, ki so ji rekli Pekel. Bregovi so bili porastli z zankrnim grmovjem. Pekel je bil tako pust in neprijazen, da se je človeku, ki je stopil vanj, nehote stisnilo srce. Jaz sem se tega kraja bal.

Nekega sobotnega večera, ko sta oče in mati sedela na hišnem pragu in strmela v jasno, dišečo vigredno noč, je mati vzdihnila:

»Oh, kako bi rada imela solzice, pa jih nikjer več ni.«

»Za solzice pa je letos že pozno. Če jih v Peklu ni, jih nikjer več ni,« je odgovoril oče čez nekaj časa.

Ob besedi Pekel me je spet streslo in tomaj sem čakal, da smo vstali, zaklenili hišo in šli spat. Ponoči mi je neprestano silila ta strašni kraj pred oči.

Prihodnje jutro sem se zbudil zelo zgodaj. Vsako jutro so me morali buditi in metati iz postelje. Tisto jutro pa sem vstal sam. Oče in mati sta še spala. Bila je nedelja.

Cudna sila me je dvignila z mesta in začel sem leteti čez polje proti Peklu. Dospel sem na rob Pekla in se zgrozil pred mračno jamo, videti pa je nisem hotel. Z zaprtimi očmi sem se spustil čez rob na dno Pekla.

Našel sem cele šope dehtečih solzic. Začel sem jih hlastno trgati. Pri tem se nisem upal ozreti nikamor drugam. S

polnim naročjem solzic sem se zagnal iz Pekla in v eni sapi bežal proti domu, kamor sem prihlačal prav v trenutku, ko je mati stopila na hišni prag.

Ta trenutek je daljno sonce poslalo svoj prvi sončni žarek na dvorišče. Po njem se je razlila prelepa svetloba. Sredi

Groth je zviška ošinil...

še, stal sredi dvorišča in jih fotografiral! Ta zver je torej kriva, da Simon ne živi več, da zverina ji je torej vzela otroka,

te svetlobe je stala mati, prečudno lepa in ožarjena.

»Mati, mati... solzice!«

Materin obraz je pokrtil blažen smehljaj. Presrečna je iztegnila roke za solzicami in jih nesla k licu.

»Kaj pa ti je, pobič, da se jočeš...?«

Moje oči so bile polne težkih solz zaradi premaganega strahu. Mati je spoznala mojo veliko žrtev ter me je rahlo požalala po lasih.

IVAN MINATTI:

Sinek zida

Zida, zida hiše sinek, hišice lesene. Kocke so za temelje, deščice za stene.

Zdaj pa domek še za nas sine bo postavil. Dimnik, tla in kar je vmes, vse je že pripravil.

Meril ni, računat nič. Saj bi, pa ne zna še. — Nič zato! Prav taka bo, hiša, kot so vaše.

To je soba. Očka tu bo za mizo pisal. Tule zraven bo pa on vlak in konja risal.

V sobi poleg, mamica bo samo zibala. Mala sestrica bo tu v miru lahko spala.

Tudi on bo tukaj spal v svoji postelji — zdaj vso noč ga ščegeta dedek z brki v licu.

Čarovnica Ježi — baba in starka Zima sta se greli ob črepinji z ognjem, ki jo grbasta Zima nosi zmerom s seboj. Nad snežno odejo so krakali krokari, tuljenje severnega vetra pa spremljali v zboru volkovi. Toda na vsem lepem se je Sever srečal v zraku z Jugom, spopadla sta se in tako hudo stepla, da se je vse treslo. Jug je zmagal in topel dih je zaplaval nad gozdom in poljano. Starka Zima je zajokala; njene solze so bile topeči se

snež. Sever, ki prebiva daleč proti polnoči, je prišel se enkrat nad gozd in potegniti za kite svoje mater Zimo, da jo reši pred odjugo. Odnese jo je tja, kamor nikdar sonce ne posije, v večni sneg in led.

Tako je Ježi-baba ostala sama sredi gozda z volkovi, krokariji in služabnikom Raraškom, možičkom z dolgo sivo brado, ki zna delati vihar. Mahala je z čarobno palico, da bi spet vse zmrazilo, in Rarašek je spustil iz svojega soda snežene vetrove. Toda južni veter je z vsemi opravil in kmalu ni bilo na zemlji ne ene krpice snega, ne ene ledene skorje več. Premagana Ježi-baba je odšepala skozi gozd s svojim spremstvom, da bi se umaknila pod zemljo. Lesni škrtci, ki se gugljejo na vejah, pa so metali storže vanjo in se ji posmehovali. Ptice in živali, ki so se doslej previdno skrivale, so pohitele na sonce, ki je toplo sijalo. »Prihaja, prihaja!« so vznemirjeno cvrčale ptice.

Južni veter je na Turškem doma. Tam ima lepo zidan grad iz samega zlata in srebra. Ima pa tudi lepo mlado hčerko, ki jo prinese s seboj v naše kraje, ko se začneta tajati led in sneg. Zdajci so zvončki potrkali z glavicami po stropu nad seboj, predrlji zemljo in zacingljali v vetru: »Bim, bim, je že tu!«

Res je Jug postavil hčerko Pomlad na jaso sredi gozda in nato spet odšepal v nebo. Stala je tam v cvetlični obleki in zeleni lasje so ji valovili v vetru, da je log ozelenel in so trobentice pozlatile travo. Mali travni palčki so zatrobili vanje: »Trara! Naša kraljica je prišla.«

Ko so to slišale živali in ptice, so jo prišle pozdravit. Z njimi je Pomlad krenila po gozdu in koder je hodila, so se razcvetale cvetice in se prebujali metulji in žuželke. Drobnе gozdne vile so ji sledile na čmrljih, mušicah in čebelah, palčki so naznanjali njen prihod z bobni in

Vzdal bo še okenca, vrata, peč za zimo. Ko še streho bo pokril, se pa preselimo.

Glej jo, glej jo, hišico! Saj je kakor prava — dasi vegasta je res malce in majava.

Prava reč! — No, dimnik pač bi popravil malo... Jojmenel... Od hišice ni prav nič ostalo.

Vsepovprek so se razsule kocke in deščice... O, ti dimnik! — Žalost sinku je zmračila lice:

Očka, ko doslej, brez doma naj okrog se klati? Ko doslej ne neha mama na skrivaj jokati?

O! Ne bo, ne, v košku punčka v novi sobi spala. Njega vso noč huda brka še bosta žgečkala.

ko sta prišla v stanovanje.

Grothova ga je pomilovalno pogledala. »Morala ga bova diti, če bo sodišče prvo sodbo razveljavilo! In po vsej priliki jo bo!«

Groth je udaril s pestjo po mizi.

»Sodišče lahko odloči tako ali drugače, Kurt bo ostal v Nemčiji!«

»Kaj nameravaš?«

»Kurt bo ostal pri nas, ker je naš, ker se piše Groth, poleg mene zadnji Groth. Veš, da nimam več nobenega od svojih. Brat Adolf je padel na ruski fronti, njegove tri sinove so ubile anglo-amerikanske bombe, brat Leopold je z edinim sinom ostal v Jugoslaviji, ubili so ga partizani, stric Henrik pa je umrl v Slaznici. Ali naj naše ime zamre? Ne! Ko se vrne v Arnsfeld, bo Kurt Groth prevzel naše imetje, se oženil z zavedno Nemko in ohranil naše ime!«

Vse to je Grothova že vedela. A doslej se ji ti Grothovi razlogi niso zdeli tako prazni in ničevi kot ta trenutek.

»A če ne bo hotel ostati pri nas?« je vprašala s poudarkom.

»Ne bo hotel?« je Groth ženo zavrnil posmehljivo. »Do zdaj si ga vzgajala ti, zato je tak mehkužni otrok, deklica in ne fant! Ti sama si prenehala za današnji čas in za njegove, ki čakajo na svoj narod. Vidil se, da se v tebi pretaka nečisto češke, slovanske krvi. Čeprav je Kurt Slovan

LENI KOS

Kos zelo rad zoblje grozdje.

Ko so obrezovali trte, so ga prosili, naj pride pomagat.

»Ne utegnem; pravkar si pletem gnezdo!« je odgovoril in zažvižgal.

Treba je bilo okopati vinograd; zaprosili so kosa za pomoč.

»Ne morem, nesem jajčka,« se je izgovoril.

Prišel je čas škropljenja trte in poklicali so kosa na pomoč.

»Uh, pravkar valim in ne utegnem,« je dejal.

Poklicali so ga tudi tedaj, ko so vezali

trte.

»Kako bi, saj moram mladiče pitati.«

Približal se je čas, ko je treba vinarograd opleti.

»Ne morem, ne utegnem,« se je otepal kos. »Kosiči so še majčkani. Če jih zapustim, mi poginejo od lakote.«

Grozdje je dozorelo. Povabili so kosa na trgatve.

»Oh, zdaj pa, zdaj! In tudi družino pripeljem s seboj!«

Odgovorni urednik: **Tedoldi Vojmir**
Tiska: Tiskarna L. Lucchesi - Gorica

Groth je stopil k ženi in jo zgrabil za roko.

činja. V današnjem dnem jemljem njegovo vzgojo v svoje roke. Ko bi ga bil že doslej jaz vzgajal, bi bil drugačen. Sme-

jal bi se revščini svoje rojstne hiše in zaostalosti svoje dežele, ponosen bi bil na to, da je pozabil svoj materni jezik, jezik nepomembnega narodca, ponosen, da zna nemški, da je Nemeč. Tudi za mater se ne bi zmenil. Noben spomin ga ne bi vezal nanjo. Ničesar ne bi bilo treba skrivati pred njim. Oddahnil se je, se sprehodil po sobi in nadaljeval z lokavim nasmehom. »Vendar se ni prepozno. Še vedno je drevesce, ki raste, kakor hoče sadjar. Videla boš, kako bo raslo v mojih rokah!«

Grothova je med moževim govorjenjem gledala skozi okno na dvorišče, kajti pri svojem možu je najbolj mrzla naduto oholost in brezsrčnost. Zdal se je okrenila k njemu.

»Bojim se, da...« je začela.

»Ničesar se ti ni treba bati,« je Groth segel v njene besede. »Najprej ga bom dal za leto ali dve v zavod, da mu izbižejo iz glave neumnosti, ki so ga zbegale zadnji čas.«

»Ne, tega ne bo storil!« se je uprla Grothova. »Ne poznaš fanta, s tem ga boš dokončno odvrnil od sebe in tudi od mene! Če tako misliš, je boljše, da ga čimprej vrneva materi!«

Groth je stopil k ženi in jo zgrabil za roko.

(Nadaljevanje sledi)